PETR TYBITANCL

HERALDIK

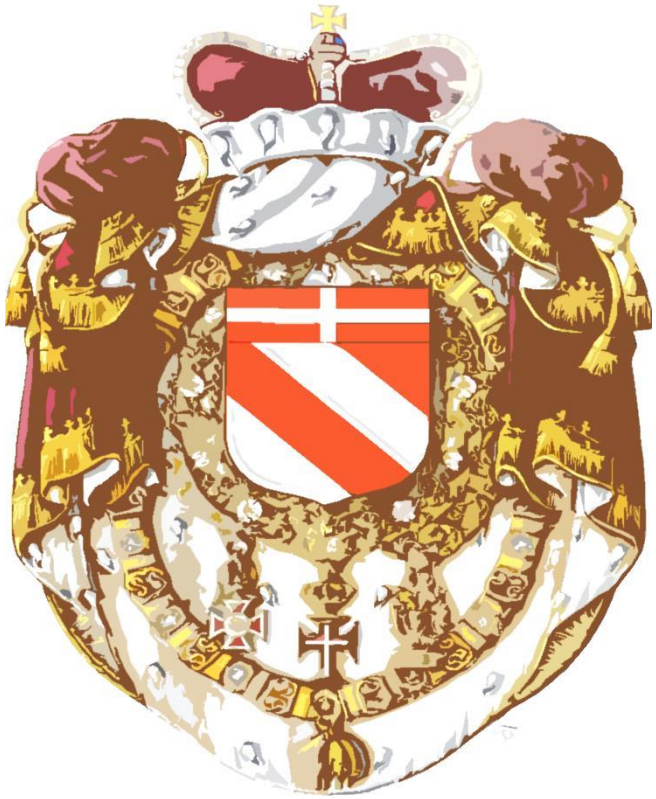

NPÚ ÚPS v Českých Budějovicích

jízdárna zámku Kozel

červenec – srpen 2014

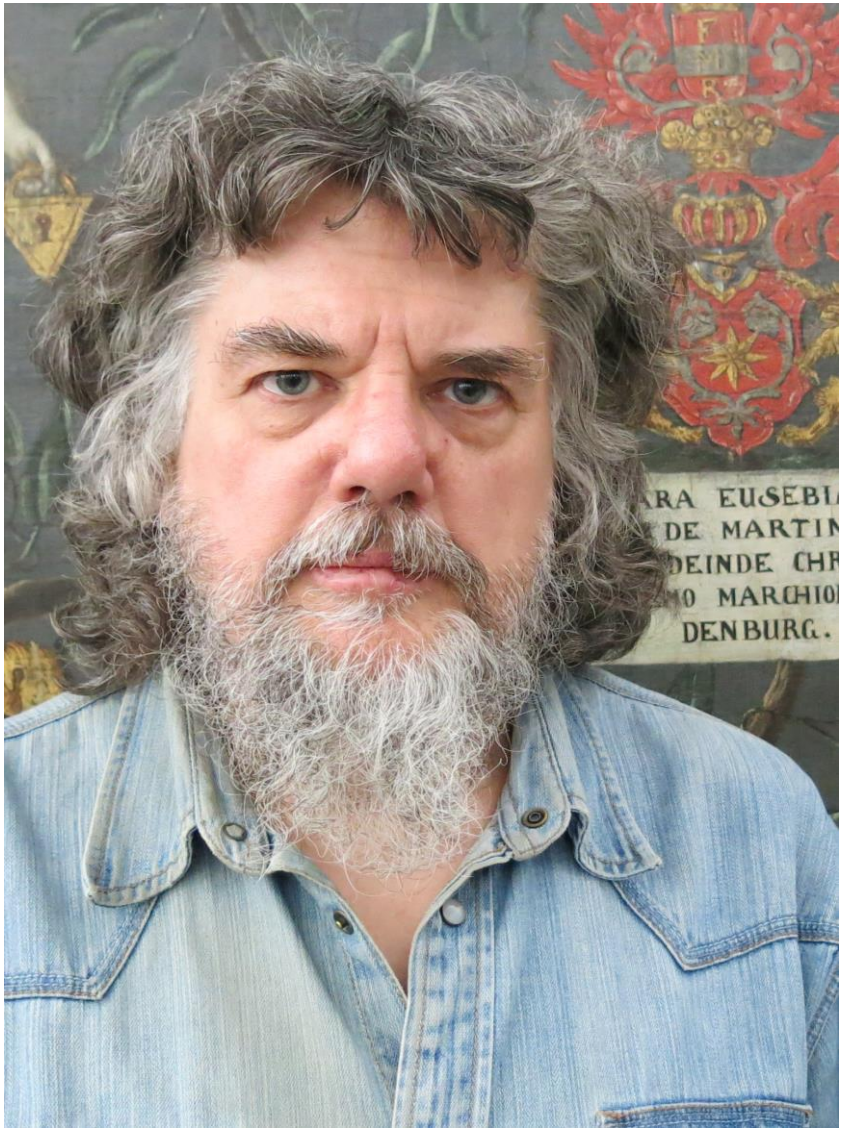

Erb Franz Maria hrabě Folliot de Creneville – Poutet (*1815 +1888), rytíř Řádu zlatého rouna, papežský Řád sv. Januaria, rakouské Řády sv. Štěpána I. třídy, rakouský císařský Řád Leopoldův I. třídy.

Zajímavá je i tvorba osobních znaků soukromých osob. Je vyhledávaný těmi, kdo mohou ocenit nejvyšší kvalitu a preciznost. Heraldika je mu největší přítelkyní a láskou a heraldická kresba pak oborem, v němž právem dosáhl mistrovství.

Jím vytvořené erby, genealogické vývody a rodokmeny zdobí nejedno šlechtické sídlo doma i v zahraničí. Jeho kresby jsou publikovány v odborných časopisech a knihách. Spolupracuje s kunsthistoriky, restaurátory a památkáři. Od roku 2000 tvoří stálý tým s restaurátorem a historikem umění Mgr. Pavlem Blattným a historičkou umění Mgr. Petrou Medříkovou z Moravské galerie v Brně. Společně se specializují na studium šlechtických portrétních galerií na českých hradech a zámcích, na identifikaci dosud neurčených portrétů a na vytváření portrétních rodokmenů nejvýznamnějších šlechtických rodů, sídlících v 16. až 19. století v Čechách a na Moravě.

Archiv heraldických kreseb Petra Tybitancla dnes čítá několik set položek. Jde o práce z 7O. let 20. stol až do současnosti. Toto dílo nebylo doposud prezentováno samostatnou autorskou výstavou. Nyní v létě r. 2014 má veřejnost poprvé možnost prohlédnout si ve výstavních prostorách jízdárny státního zámku Kozel ucelený průřez tvorbou prací Petra Tybitancla - heraldika. Zastoupeny jsou jedny z prvních kreseb, přes období hledání vlastního výrazu až po vrcholné realizace vyzrálého kreslíře od 90. let 20. stol. až po současnost. Prezentován je i proces vzniku těchto prací a fáze přípravy heraldické kresby. Vzhledem k místu výstavy je výběrem z díla Petra Tybitancla věnován i prostor dvěma šlechtickým rodům v minulosti úzce spjatými s panstvím Šťáhlavy a loveckým zámkem Kozel – Černínům jako původním vlastníkům panství a stavitelům zámku a rodu Valdštejnů, pozdějším držitelům šťáhlavského panství a zároveň posledním vlastníkům zámku do roku 1945. Výstava je doplněna o ukázky z rukopisného archivu podkladů a dalších materiálů, které autor soustavně celá desetiletí vytváří a které dávají představu hloubky

Erb Jana prince von Schönburg-Hartenstein, velkopřevora Řádu maltézských rytířů, rytíře Řádu zlatého rouna, majitele řádů: papežského Řádu Kristova a rakouského Řádu Leopoldova I. třídy a Řádu železné koruny I. třídy, majitele panství Červená Lhota a Černovice

Erb Hrlmharda Kryštofa hraběte Ungnada z Weissenwolfu a Sunecku, pána na Vlašimi (*1635 +1702), rytíře Řádu zlatého rouna

PETR TYBITANCL *1951 v Praze

Původním povoláním rytec. Svůj vztah k historii a zejména k heraldice a genealogii získal poměrně pozdě, ale jistě na základě vlastivědných výletů, které absolvoval s rodiči. Záhy po politickém uvolnění r. 1968 nalézáme již jeho kresby v heraldických periodikách. Ve své tvorbě zúročil pečlivost a preciznost provedení profesionálního rytce a časem si vytvořil vlastní rozpoznatelný styl, který ho právem řadí ke špičce v oboru heraldické kresby v ČR, ale i ve světě. Absolutní preciznost a řemeslné podání, živost barevného provedení a zároveň osobitost zpracování připomínající košatostí barokní kresbu, je jeho stylem, kterým ale nepopírá historická fakta a zákonitosti heraldiky. Jde v duchu nejlepších tradic heraldiky o fúzi dokonale zvládnutého řemesla s výtvarnou stránkou věci. Svými slovy se Petr Tybitancl také prezentuje především jako kreslíř heraldických námětů. Skromně neuvádí, že nedílnou součástí jeho práce (stejně jako ve většině případů jeho kolegů kreslířů heraldiky), jsou však velmi hluboké znalosti a nekončící studium oborů genealogie, heraldiky, historie a dalších souvisejících vědních oborů. Finální kresbě ať samostatného erbu, nebo rozsáhlých a náročných rodokmenů předchází velmi detailní rešerše, práce v archivech a důkladné přípravy podkladů pro samotnou tvorbu heraldické kresby, která je často až „špičkou“ obrovského „ledovce“ přípravné práce.

V 90. letech minulého století opouští zaměstnání rytce a heraldice, genealogii a heraldické kresbě se věnuje již naplno. Vznikají jeho vrcholné práce. Kromě spolupráce s Klubem pro českou heraldiku, nebo Akademií heraldických nauk České republiky a publikační činnosti, zpracoval zakázky pro plejádu současných potomků šlechtických rodů spojených s českou zemí, stejně tak jako pro státní a regionální paměťové instituce, ale spolupracuje např. také s obcemi v oblasti obecních znaků

Práce pro zahraničí

Genealogický vývod (strom života) pro Marii Rebeku roz. Hraběnku z Harrachu, prov. hr. Truchsess-Waldburg pro město Novella v sev. Itálii

Účast na výstavách např. :

Erby 2005. Heraldičtí kreslíři Čech, Moravy a Slezka. Konírna, Hradčanské náměstí. Praha. Pořádal Klub pro českou heraldiku a genealogii. Praha 2005 (zde oceněn pro nejvyšší úroveň kreslířského mistrovství ze zúčastněnýchých kreslířů heraldiky). Říjen 2005.

Symboly republiky: Pilíře české státnosti. Výstava pod záštitou předsedy vlády České republiky. Dlouhodobá expozice. Hrzánský palác, Praha 2010 až 2012. (všechny znaky českých zemí)

Erby a rodokmeny 2012. Akademie věd. Národní třída, Praha. Pořádala Česká genealogická a heraldická společnost spolu s Heraldickou společností v Praze. Říjen 2012.

Ilustracemi heraldického materiálu zastoupen v publikacích a na internetu (jen výběr):

STRNAD, Josef. ***Cheb, sobota před masopustní nedělí 25. února 1634***. In Heraldická minucí 1984. Praha 1984

KASÍK, Stanislav. ***Slavkov 1805. Výklad bitvy u Slavkova spolu s životopisy a popisem erbů jednotlivých vojevůdců.*** In Heraldická minucí 1985. Praha 1985

PROCHÁZKOVÁ Eva a kol. ***Benešov – historie města Benešov***. Město Benešov 1998

VESELÝ, Josef. ***KTERAK... aneb (první) půlkopa, to jest plná třicítka míst a příběhů z české, moravské a slezské minulosti… .*** Nakladatelství Titanic. Praha 2005

KRATOCHVÍL, Vilém. ***Potštejn pod erbem rodu Harbuval Chamaré***. Nákladem obce Potštejn. 2008

LOCH, Jan. ***Náhrobníky a epitafy v chrámu Matky Boží před Týnem v Praze 1 - Staré Město***. Praha 2012

BLATTNÝ Pavel. ***Valdštejnská obrazárna v Chebském muzeu.*** Chebské muzeum. Cheb 1999

CINKOVÁ Veronika, BLATTNÝ Pavel, TYBITANCL Petr. ***Čtyři šlechtické portréty z Potštejna. Restaurování a identifikace portrétovaných osobností.*** In Zprávy památkové péče. Časopis státní památkové péče Praha 2013. Roč. 73, č. 5, s. 443-447

Regionální muzejní sborníky: Muzeum Novojičínska, Muzeum Mikulov aj.

Spolupráce s časopisem ***Cour d`Honneur*** **(čísla 1, 2 a 3)**

Internetová prezentace (interaktivní rodokmen) ***Dietrichsteinové v Mikulově*** (erby u jednotlivých životopisných medailonů)**.** Přístupné na *http://www.rmm.cz/dietrichstein/*

Aktuální spolupráce s institucemi, věda a výzkum (jen výběr):

Spolupráce na institucionálním vědeckovýzkumném úkolu Národního památkového ústavu: ***„Výzkum obrazového rodokmenu Valdštejnů z mobiliárního fondu zámku Kozel a prezentace formou interaktivního počítačového modelu s odkazy na genealogická, obrazová, životopisná a další metadata“*** **(**společně s kolegy Mgr. Blattným a Mgr. Medříkovou).

Poznámka k realizaci výstavy

Vzhledem k faktu, že množství prací z vrcholného období bylo p. autorem vytvořeno na zakázku a originály byly odevzdány, je na výstavě prezentována část prací formou dokonalých barevných kopií z archivu autora. Zastoupeno je však také množství originálů.

Vzhledem k velice obsáhlému rozpětí vystavovaného materiálu a jeho specifikám, jsou jednotlivé panely uvozeny pouze rámcově chronolologickými jednoduchými informacemi.

Pro podrobný a erudovaný výklad prezentovaného materiálu je koncipována přednáška a komentovaná prohlídka za účasti autora. Podrobné informace o termínu této přednášky podá správa zámku Kozel. Stejně tak kontakt na autora v případě zájmu o spolupráci.

Na závěr ještě poznámka k vlastní realizaci výstavy. Kolektiv, který výstavu připravoval, byl postaven před trochu nelehký úkol. Petr Tybitancl patří k autorům, kteří necítí potřebu své dílo nějak systematicky evidovat, zaznamenávat si např. chronologie jednotlivých prací a zakázek a publikační činnosti. Je z těch, kteří svojí tvorbou prostě žijí a jejichž profese je zcela obklopuje. Jeho práce a jméno má zvuk a je znalci a zájemci o jeho tvorbu vždy spíše vyhledáván, jemu samému vrozená skromnost brání své dílo představovat širší veřejnosti např. samostatnou autorskou výstavou. Tu se ostatně podařilo zrealizovat až nyní v r. 2014. Z výše uvedených důvodů nejsou uvedené výčty realizovaných prací, zakázek, spoluprací s institucemi a publikační činnost p. Tybitancla zdaleka úplné. Byly zjištěny i případy, kdy práce autora byly zveřejněny zcela bez jeho vědomí a svolení.

Na závěr zbývá uvést kolektiv, který na přípravě výstavy „**Petr Tybitancl – heraldik“** spolupracoval:

p. Karel Bobek – správce zámku Kozel (jemu patří hlavní dík za impuls výstavu uspořádat a veškerou péči a pomoc při její realizaci)
Dále: kolegové z badatelského týmu a osobní přátelé p. Tybitancla: **Mgr. Pavel Blattný**, **Mgr. Petra Medříková**, **Mgr. Jaroslav Kuntoš**
Na realizaci se dále podíleli: **Mgr. Tomáš Štumbauer** z NPÚ ÚOP Plzeň a **p. Zdeněk Skála** ze správy zámku Kozel

znalostí, které pro tvoru heraldických kreseb využívá. Zajímavý doplněk je pak ukázka několika autentických běžných nástrojů s nimiž autor svá díla vytváří. Překvapí jejich nenáročnost a jednoduchost, která potvrzuje, že pravé umění se skrývá pouze v ruce a mysli autora.

Některé z realizovaných projektů a zakázek:

Práce pro šlechtické rody

Lobkowiců, Šternberků, Schwarzenbergů (jmenovitě pro knížete Karla Schwarzenberga), Colloredo-Mansfeld , Waldstein Wartenberg aj.

Práce pro církevní řády

Klášter kapucínů v Brně (dvacet erbů donátorů kláštera)

Památkové objekty (zámky) pro něž zpracoval související erby

Zámky: Vlašim, Sychrov, Český Krumlov, Benešov, Kunín, Nový Jičín, Slavkov, Český Šternberk, Sokolov, Cheb, Pardubice, Litice, Libochovice, Ploskovice, Kuks, Hořovice, Horšovský Týn aj.

Práce pro muzea

Muzeum Mikulov (vývod knížat Dietrichsteinů)
Muzeum Sokolov (rodokmen hrabat Nostizů)
Knihovna Národního muzea (vývod knížete Liechtensteina)
Genealogický vývod k 500. výročí úmrtí Petra Woka z Rožmberka
Genealogický vývod Albrechta Václava Eusebia z Waldsteina

Erb knížat z Rohanu-Guemenné-de Rochefort

Držitelé Řádů: zlatého rouna, rakouského císařského Řádu Leopoldova I. třídy, vše vloženo do knížecího pláště s knížecí korunou.

Erb hrabat z Valdštejna-Vartenberka z roku 1758

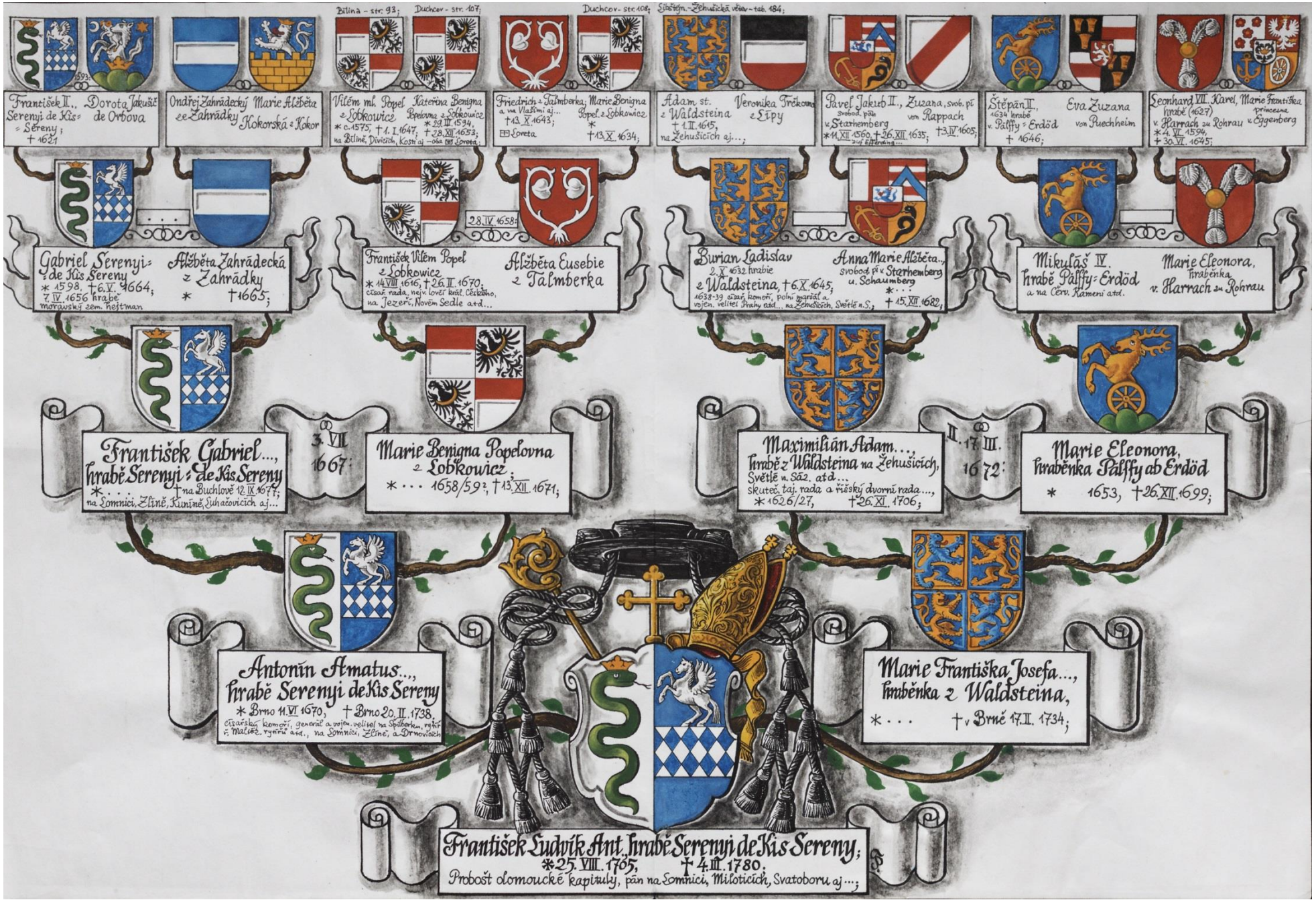

Vývod Františka Ludvíka Antonína hraběte Serenyi de Kis Sereny probošta olomoucké kapituly (*1765 +1780)